

**„Úgy érzem, hogy...”
Játék az érzelemkifejezési technikákkal**

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

4. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ

A modul szerzője: Takáts Rita

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	9-10 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A különféle érzékszervi észleléshez kapcsolódó érzelm kifejezési technikák vizsgálata és tudatos használatának elsajátítása, a személyközi viselkedésformák tanulmányozása a drámajáték eszközeivel.
A modul témái, tartalma	Témák: Pszichikus működésünk, személyiségünk: érzékelés, észlelés Tartalom: Egy történet kapcsán a pozitív és negatív érzelmeket csoportosítjuk. A felmerülő érzelmeket különféle szituációkhoz rendeljük, majd az egyes helyzetek személyes átélésével tudatosítjuk, hogy érzelmeink kifejezése gesztusokon, szavakon alapszik. Átéljük, hogy társainkkal szemben ezen eszközök helyes és pontos használatával mi magunk is érzelmeket generálunk.
Megelőző tapasztalat	Személyes, napi tapasztalataink a társas érintkezésről
Ajánlott továbbhaladási irány	Az érzelm kifejezés minél inkább tudatos és pontos használatát mélyítő tevékenységek, játékok. A szándékok, a megbántás és a durvaság felismerése, következményeinek megtapasztalása, és lehetőleg belső meggyőződésből való elkerülése.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Énhatékonyság-érzés: pozitív önértékelés, önreflexió A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémakezelés, információk rendszerezése, kreativitás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek (kapcsolatkezelési képesség)
	Környezeti kompetenciát erősítő elemek: verbális és non-verbális kifejezési módok ismerete és kapcsolatának felismerése
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Énkép, önismeret; Testi és lelki egészség; Felkészülés a felnőtt lét szerepeire; Ember és társadalom; Művészetek Tantárgyakhoz: dráma, magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra Modulokhoz: Sokfélék vagyunk 3. évf.; A szerelmeslevél 4. évf.; Barátság 5. évf.; Barátság, szerelem 6. évf.
Támogató rendszer	Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek.</i> ; Marczibányi Téri Művelődési Központ. Budapest, 1993 <i>A dráma tanítása.</i> , Segédlet az 1-4. évfolyamon tanítók számára., Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Szada, 2005

	<p>Játékkönyv, szerk. Kaposi László (szerk.): <i>Játékkönyv</i>. Marczibányi Téri Művelődési Központ, Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Budapest, 1993</p> <p>Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak, szerk. Kaposi László (szerk.): <i>Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak</i>. Magyar Művelődési Intézet, Magyar Drámapedagógiai Társaság. Budapest, 1999</p> <p>Kereszty Zsuzsa (szerk.): <i>Tanítói kézikönyv a szociális kompetenciák fejlesztéséhez az 1-12. évfolyamon</i>. sulíNova Kht. Budapest, 2006</p>
--	---

Módszertani ajánlás

A fiúk-lányok témakört kicsit tágabban értelmezve — a különböző nemek sajátosságainak megismerésén kívül — érdemes az érzelmek, és nem a test felől megközelíteni. Az interperszonális érintkezés alapsémáit, az érzelmi árnyalatokat és kifejezéseket járja körül a modul, azt igyekszik elfogadtatni, hogy fizikai-kémiai észleléseink mellett pszichikai vagy akár spirituális észleléseink is érzelmeket generálnak. Ezen érzelmek pedig újra kifejezéssé lesznek, amelyekkel a társas és személyközi érintkezéseink során újabb érzelmeket váltunk ki másokból. Ezért a tudatos kifejezések használatával, illetve mások érzelmkifejezésének pontos leolvasásával toleránsabbak, együttműködőbbek, empátikusabbak lehetünk. A modul szétbontható három kb. 45 perces órára is, de érdemes egymáshoz közeli időpontokban játszani, mert a modul harmadik részében szereplő drámajátékhoz nagyon fontos az érzelmi alapozás. A modul nem igényel speciális csoportösszetételt.

A gyakran változtatott munkaformák miatt ajánlatos speciálisan berendezni a teret. Az asztalokat toljuk össze úgy, hogy a kisebb csoportok körbe tudják ülni, így nagyobb terület szabadulhat fel a drámajátékoknak.

A modul egyik választható verziója rajzeszközöket, ritmuskeltésre alkalmas eszközöket igényel. A harmadik órán készíthető portrészorozathoz digitális fényképezőgép és számítógép szükséges.

A modulban szereplő szituációs improvizáció levezetése nem kíván komolyabb drámapedagógusi felkészültséget a tanártól, sikerességéhez azonban néhány fontos dolgot érdemes betartani. A gyerekekben működő kettős játéktudat lehetővé teszi, hogy a szerepen belüli és civil megjegyzéseinket szétválasszuk, ez nem zavarja meg a játék menetét. Ennek jelzésére célszerű kialakítani egy egyezményes jelet (például taps), melynek használata egyértelműen jelzi a szerepbe lépést, illetve a szerepen kívüli egyeztetést. Az improvizációban akkor tudnak sikerrel játszani a gyerekek, ha a kereteket pontosan tisztázzuk. A helyszín, az idő, a választható szerepek és a cselekményváz megadása nélkülözhetetlen. Ehhez néhány ötletet adtunk a modulsablonban, melyeket az adott játéknál jelöltünk.

Az egyéni bevonódás szintjei a dramatikus tevékenységek során az érzelmi és kommunikációs készségbeli érettség szintjével megegyeznek, tehát a részvétel maga differenciált. A háttérbe húzódotkat pozitív visszajelzésekkel biztathatjuk. Fontos tudni, hogy tanítványaink életkorukból adódóan csak fokozott érzelmi megerősítés és facilitáló pedagógusi magatartás mellett fognak szívesen részt venni a játékokban. Az improvizációknál fontos bátorító szerepe lehet a tanítói mintának. Játsszunk együtt a gyerekekkel, de ügyeljünk, hogyha túlságosan leköti őket a mi játékunk, akkor húzódjunk háttérbe.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A tanuló illetve tanulói csoport értékelése szóban, a tevékenységi formák pozitív kiemelésével, az egymás munkáját megbecsülő egyéni gyermekértékeléssel együtt történik. Vegyük figyelembe a különböző haladási fázisokat. A modul során átélt játékokban való részvétel egyéni és egyedi jellegű, a tanító pozitívan minősíthet és biztathat. Negatív töltésű megjegyzés, esetleg rendreutasítás csak akkor ajánlott, ha valaki a csoport hatékony vagy védett légkörű munkáját, a közösen elfogadott szabályokat megsérti, veszélyezteti.

Az értékelés alapvetően önértékelés, az aktív részvétel mutatója lesz a modul végén megfogalmazott mondatok minősége. A gyerekek egyéni fejlettségi szintjéről a kifejezés és megnyilvánulás terén nagyon sok információt szerezhet a tanító a játék során, esetenként már egy-egy formának vagy a foglalkozásnak a végén ugrásszerű fejlődés tapasztalható. Ezeket a pozitív változásokat szóban jelezzük vissza.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Mese (Takáts Rita: *Az elveszett kincsek*)

P2 – Add tovább a mozdulatot!

P3 – Vers (Petőfi Sándor: *Falu végén kurta kocsmá*)

P4 – Szituációs játék

Diákmellékletek

D1 – Mese (Takáts Rita: *Az elveszett kincsek*)

D2 – Vers (Petőfi Sándor: *Falu végén kurta kocsmá*)